

Rolnummers 1944 en 1951
Arrest nr. 111/2001 van 20 september 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 323 van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door de vrederechter van het tweede kanton Doornik.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter M. Melchior, de rechters L. François, P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt en A. Alen, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, emeritus voorzitter H. Boel, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen*

Bij twee vonnissen van 21 maart 2000 in zake de n.v. Delory Service respectievelijk tegen D. Martens en tegen V. Desmet en P. Van Hollebeke, waarvan de expedities ter griffie van het Arbitragehof zijn ingekomen op 11 en 18 april 2000, heeft de vrederechter van het tweede kanton Doornik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 323 van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de verhinderde vrederechter door een plaatsvervangende vrederechter wordt vervangen, de gelijkheid onder de burgers, rekening houdend met de verschillende voorwaarden waaronder respectievelijk een werkend en een plaatsvervangend magistraat worden benoemd, waarbij de rechtzoekende het gevaar loopt dat zijn zaak door een niet bekwame magistraat zou worden beslecht ? »

II. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikkingen van 11 en 18 april 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de respectieve zetels aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om in die zaken artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 3 mei 2000 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Van de verwijzingsbeslissingen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 8 juni 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 20 juni 2000.

De Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 20 juli 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 28 september 2000 en 29 maart 2001 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 11 april 2001 en 11 oktober 2001.

Bij beschikking van 20 maart 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Alen.

Bij beschikking van 24 april 2001 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 16 mei 2001.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Ministerraad en zijn advocaat bij op 26 april 2001 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 16 mei 2001 :

- is verschenen : Mr. F. Hinnekens *loco* Mr. P. Hofströssler, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en M. Bossuyt verslag uitgebracht;

- is de voornoemde advocaat gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Ministerraad

A.1. In het eerste deel van zijn memorie onderstreept de Ministerraad het doel van de wet van 18 juli 1991, namelijk het depolitiseren van de magistratuur; bij die wet werd bepaald dat men voortaan alleen via een beroepsbekwaamheidsexamen of via een vergelijkend toelatingsexamen magistraat kon worden. De Ministerraad merkt bovendien op dat de bedoeling van de wet van 9 juli 1997 erin bestond te vermijden dat het voormelde doel onmogelijk zou worden gemaakt door de benoeming van plaatsvervangende magistraten - die bij de inwerkingtreding van de wet van 1991 in dienst waren en van wie de functie bij die wet is behouden - tot werkende magistraten; bij diezelfde wet van 9 juli 1997 werd echter ervoor geopteerd het systeem van plaatsvervangende rechters te behouden, om een oplossing te hebben bij afwezigheid van werkende rechters.

A.2. De Ministerraad vermeldt vervolgens de voorwaarden die vereist zijn om tot plaatsvervangend vrederechter te worden benoemd. Uit die voorwaarden, die zijn vastgelegd bij artikel 188 van het Gerechtelijk Wetboek, blijkt dat de kandidaat voor een dergelijke functie nuttige juridische ervaring moet hebben.

De reden waarom het slagen voor een beroepsbekwaamheidsexamen of een vergelijkend toelatingsexamen, vereist om tot werkend magistraat te worden benoemd, niet als benoemingsvoorwaarde voor plaatsvervangende vrederechters werd opgelegd, is, enerzijds, het beperkte aantal vonnissen dat zij uitspreken en, anderzijds, het ontraddende effect dat een dergelijke vereiste op het aantal kandidaturen zou hebben gehad.

Ondanks het beperkte aantal vonnissen dat door plaatsvervangende magistraten wordt uitgesproken, wordt in de memorie echter beklemtoond dat in een rechtscollege met een alleenrechtsprekend rechter – in tegenstelling tot rechtscolleges met meer magistraten –, die plaatsvervangende magistraten onmisbaar zijn om de continuïteit van de openbare dienst te verzekeren, en zelfs gewoon om te waarborgen dat de dossiers van de rechtzoekenden binnen een redelijke termijn worden behandeld. Hieruit wordt besloten dat hun aanwezigheid zowel het belang van de rechtzoekende als van de goede rechtsbedeling dient.

A.3. De memorie vermeldt ten slotte het arrest nr. 29/99 van het Hof, meer bepaald overweging B.7 ervan, waarin het Hof heeft verklaard dat de verschillende benoemingsvoorwaarden voor effectieve en plaatsvervangende raadsheren bestaanbaar zijn met het gelijkheidsbeginsel.

Indien de benoemingsvoorwaarden voor plaatsvervangende vrederechters verschillen van die voor plaatsvervangende raadsheren, is dat om objectieve redenen die meer bepaald te maken hebben met de plaats en de rol van de respectieve rechtscolleges en van de plaatsvervangende magistraten binnen die rechtscolleges.

Volgens de Ministerraad kan de motivering van het Hof uit het voormelde arrest te dezen perfect worden overgenomen, zelfs *a fortiori*, gezien de plaats van de vrederechter binnen de hiërarchie van de rechtscolleges, waardoor hoger beroep mogelijk is tegen zijn beslissingen.

- B -

B.1. De twee prejudiciële vragen, die in identieke bewoordingen zijn gesteld, hebben betrekking op artikel 323 van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt :

« De verhinderde vrederechter wordt vervangen door een plaatsvervangende vrederechter.

De verhinderde rechter in de politierechtbank wordt vervangen door een andere rechter in de politierechtbank of een plaatsvervangend rechter in de politierechtbank. »

B.2. Uit de verwijzingsvonnissen blijkt, meer bepaald in zoverre verwezen wordt naar de wetten van 18 juli 1991 en 9 juli 1997, dat niet het beginsel van vervanging van een verhinderde vrederechter door zijn plaatsvervanger in het geding is, maar wel de verschillende benoemingsvoorwaarden van die magistraten waarover aan het Hof de vraag wordt gesteld of ze bestaanbaar zijn met het gelijkheidsbeginsel; dit zou met zich meebrengen dat een rechtzoekende die door een plaatsvervangende vrederechter is berecht, berecht zou zijn door een « minder bekwame » magistraat dan een rechtzoekende die door de werkende vrederechter is berecht.

B.3.1. Artikel 323 van het Gerechtelijk Wetboek, de enige bepaling waarnaar de prejudiciële vragen verwijzen, bepaalt enkel dat de verhinderde vrederechter door zijn plaatsvervanger wordt vervangen. Het regelt niet de benoemingsvoorwaarden van die magistraten. Die zijn bepaald bij de artikelen 187 en 188 van het Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 323, de enige bepaling die het Hof te dezen eventueel zou kunnen censureren, ligt dus niet ten grondslag aan de verschillende benoemingsvoorwaarden waaraan werkende en plaatsvervangende vrederechters moeten voldoen, en evenmin aan de mogelijkerwijze daaruit volgende verschillende behandeling van rechtzoekenden naargelang hun zaak door de ene of de andere magistraat wordt beslecht.

B.3.2. Het Hof oordeelt bijgevolg dat de prejudiciële vragen geen antwoord behoeven.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vragen behoeven geen antwoord.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 20 september 2001.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior